

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: SOCIOLOGIA

ASSIGNATURA: 21095 POLÍTiques I SISTEMES EDUCATIUS (6 crèdits)

DURADA: Segon semestre

CURS: Segon cicle (Optativa)

CURS ACADÈMIC: 2008/2009

Professora: Maribel Garcia Gracia
(Maribel.García@uab.cat)

Objectius: l'objectiu d'aquest programa és facilitar als estudiants un marc d'anàlisi per a l'estudi sociològic de les polítiques educatives i de formació desenvolupades a Catalunya i a Espanya, i a nivell internacional. També es objectiu d'aquest programa introduir als estudiants en la formació professionalitzadora, en relació als programes i les polítiques d'educació d'abast nacional i local.

Seminari de professionalització: de manera paral·lela i integrat en el curs es desenvoluparà un seminari vinculat a l'Àrea de Professionalització, on, diferents professionals de la sociologia que realitzen la seva activitat en la direcció, gestió i programació de polítiques i sistemes educatius, presentaran la seva activitat professional, les seves potencialitats i limitacions.

TEMARI

1. L'ESTAT I EL SISTEMA EDUCATIU

- 1.1 La formació dels sistemes educatius: Estat Modern i institució escolar.
- 1.2 Principis lliberals i sistema educatiu.
- 1.3 Reforma, contrareforma i sistema educatiu.
- 1.4 La política educativa com a política social i com a política econòmica

2. L'ANALISI SOCIOLOGICA DE LA POLITICA EDUCATIVA

- 2.1 Un marc teòric per a l'anàlisi de la política educativa.
- 2.2 La lògica constitutiva de les polítiques educatives. Grups d'interès i lògica d'intervenció de l'Estat. Evolució del sistema capitalista i necessitats educatives.
- 2.3 L'avaluació sociològica de la política educativa.

3. NORMES LEGALS, REGLES DEL JOC I ACTORS EN EL SISTEMA EDUCATIU

- 3.1 L'evolució dels sistemes educatius i la construcció de les regles del joc: les reformes educatives.
- 3.2 Del sistema als individus i dels individus al sistema.
- 3.3 Legalitat i legitimitat: el reconeixement extern de les normes legals del sistema.

4. L'AVALUACIÓ DE LES POLÍTiques I ELS SISTEMES EDUCATIUS

- 4.1 El perquè i el com de l'avaluació de les polítiques i els sistemes educatius.
- 4.2 Qualitat, racionalitat i avaluació: el concepte de qualitat i la seva mesura
- 4.3 Les Agències d'Avaluació: objectius, mètodes i indicadors
- 4.4 Actors socials i racionalitat en l'avaluació educativa.
- 4.5 Els efectes de l'avaluació: avaluació i governança

5. L'EDUCACIÓ A ESPANYA ABANS DE LA TRANSICIO POLITICA

- 5.1 La construcció del sistema educatiu en el segle XIX. L'evolució de la relació Església-Estat.
- 5.2 L'evolució del sistema educatiu espanyol al segle XX. De l'obscurantisme al model de la Segona República. L'educació sota el franquisme.
- 5.3 1970-1977: Modernitzar el sistema educatiu. La Llei General d'Educació i la "contrareforma educativa".

6. DE LA TRANSICIÓN POLITICA FINIS A LA LOGSE.

- 6.1 La Transició Política i el Pacte Escolar
- 6.2 El dret a l'educació i el seu finançament: doble xarxa, reforma fiscal i Pactes de la Moncloa
- 6.3 L'evolució de la escolaritat per nivells: l'expansió educativa i el seu finançament
- 6.4 Descentralització, gestió de l'educació i organismes d'homogeneïtzació i control central: les lleis orgàniques, l'avaluació i l'Alta Inspecció

7. DE LA LOGSE/ A LA LOE i la nova LOU, PASSANT PER LES PROPOSTES DEL P.P.

- 7.1. De la Logse a la LOE: El Model d'escola comprensiva: dilemes no resolts
- 7.2. Les desigualtats d'èxit i les polítiques contra el fracàs escolar
- 7.3. La Formació Professional
- 7.4. L'ensenyament universitari i la recerca
- 7.5. Centralització versus descentralització: responsabilitat i control
- 7.6. Finançament de l'educació i mercantilització dels serveis educatius
- 7.7 Formació inicial i "formació al llarg de tota la vida"

8. UN NOU MARC PER ALS SISTEMES EDUCATIUS: GLOBALITZACIÓ, EDUCACIÓ, DESCENTRALITZACIÓ i POLITIQUES EDUCATIVES LOCALS

- 8.1 El capitalisme informacional i les seves conseqüències sobre l'educació i formació.
- 8.2 Globalització econòmica, estat, poder i educació
- 8.3 "Fonamentalisme neo-liberal" i tendències d'evolució internacional dels sistemes educatius.
- 8.4 Mercats globalitzats i globalització de les competències: l'excepció cultural?
- 8.5.Descentralització i Polítiques educatives locals: De la municipalització al govern multi- nivell

9. L'EDUCACIÓ A L'UNIÓ EUROPEA.

- 9.1 Uns problemes similars i un marc polític i institucional asimètric.
- 9.2 La política educativa i de formació en el marc dels tractats de l'UE. De Roma a Maastricht.
- 9.3 L'espai educatiu europeu: orientació econòmica i governança
- 9.4 El procés de Bolonia.

PROCEDIMENT D'AVUACIÓ

A mes del seguiment dels treballs realitzat a classe l'avaluació es farà sobre la base d'algunes proves individuals d'avaluació i d'un treball, presentant les practiques avaluadores, tan a nivell català, com espanyol com internacional, que es realitzen en un nivell educatiu o en una política educativa. Ambdues parts s'han d'aprovar per a aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA

AA.VV. (2003) Reflexiones sobre política educativa. Monográfico *Revista de Educación* nº 330.

ANGULO RASCO J.F. (1999). El neoliberalismo y el surgimiento del mercado educativo. en J.F. Angulo (COORD). *Escuela Pública y sociedad Neoliberal*. Madrid: Miño y Dávila Ed., pp. 17-39

BAUDELOT CH. & ESTABLET. R. (1990). *El nivel educativo sube*. Madrid. Ed. Morata

BONAL, X (Ed) (2006) *Globalización, Educación y Pobreza en América Latina. ¿Hacia una nueva agenda política?*. Ed Fundación CIDOB, Barcelona

BONAL, X.; ESSOMBA, M. A.; FERRER, F (Coords) (2004) *Política educativa i igualtat d'oportunitats. Prioritats i propostes*. Ed. Fundació Jaume Bofill. Ed. Mediterrània, Sèrie Politiques, núm 42.

CALERO J. & BONAL X. (1999). *Política educativa y gasto público en educación*. Barcelona. Ediciones Pomares-Corredor.

CARNOY M. (1986). Educación Economía y Estado. *Educación y Sociedad* nº3 pp 7-52.

CARNOY M. (1999). Globalización y reestructuración de la educación. *Revista de Educación* nº318 Enero-Abril 1999. pp 145-164.

CARNOY M. & LEVIN H.M. (1985) *Schooling and Work in the Democratic State*. Stanford-USA. Stanford University Press.

CASAL., J.; GARCÍA, M.; MERINO, R (2007) "Sistemas educativos comprensivos y vías formativas en *Revista de Educación* Madrid. Núm 342, pp. 213-238)

CASAL, J GARCÍA, M, PLANAS, J., (1988) "Las reformas en los dispositivos de formación contra el fracaso escolar y social en Europa: paradojas de un éxito" en *Revista de Educación*, nº 317

CEDEFOP. (1999). *Formación para una sociedad en cambio*. Luxembourg. Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas.

COHEN E. & FRANCO R. (2003) *Evaluación de proyectos sociales*. Siglo XXI.

DALE R. (1986) 'La política educativa en Inglaterra entre 1970 y 1983: Estado, Capital y Sociedad Civil' en M. F. Enguita *Marxismo y Sociología de la Educación*. Madrid: Akal. pp. 41-64

DALE R. (1989) *The State and Education Policy*. Open University Press: Milton Keynes.

GARCÍA, GRACIA, M (2007) El papel de los Municipios en las Políticas de Educación Inclusiva. En revista *Guix*. núm 332, febrero 2007

GARCÍA GRACIA, M (2006) L'escola i el territori com a sistema de lluita contra el fracàs escolar (pp. 375-392 en *L'Estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2005*, Bonal, X (dir) Serie Politiques, núm 53. Ed. Mediterrània. Barcelona

GREEN A. (1997) *Education, Globalisation and the Nation State*. MacMillan Press Ltd. London.

HALSEY A.H. et alli (1997) *Education. Culture, Economy, Society*. Oxford University Press Inc. New York.

IRIBARNE A. d' (1994) La politique européenne en éducation-formation professionnelle à l'épreuve du marché du travail et de la construction européenne. *Revista Europea Formación Profesional* n° 8/9 1996 pp 3-8 (existeix versió en castellà)

IRIBARNE A. d' (1996) Una lectura de los paradigmas del Libro Blanco sobre la educación y la formación: elementos para un debate. *Revista Europea Formación Profesional* n° 8/9 1996 pp23-33.

LERENA C. (1976) *Escuela, ideología y clases sociales en España*. Barcelona. Ariel.

MERINO R., PLANAS J. (1996) Els itineraris postobligatoris dels joves i la reforma escolar. *Temps d'Educació* n° 15 (pp. 177-201), 1r semestre 1996.

MERINO, A; PLANA, J (Coords) (2007) *La ciudad Educa: Aportaciones para una política educativa local*. Ed, SERbal, Col.lecció Res Pública núm 11, Barcelona

MERINO, R.; CASAL, J.; GARCÍA, M.(2006) "¿Vías o itinerarios en el sistema educativo? La comprensividad y la formación profesional a debate" en *Revista de Educación* Vol: 340. 1065-1083. Madrid

OFFE C. (1990). *Contradicciones en el Estado del Bienestar*. Madrid. Alianza

PLANAS, J. (2003) La escuela y su inserción en las nuevas áreas supranacionales: exigencias y potencialidades de la Unión Europea. In Planas J. Subirats, J.; Riba, C.; Bonal, X. *La escuela y la nueva ordenación del territorio*, p. 13-39. Octaedro, Barcelona (España) -

PLANAS J. et alli (2000) *Marché de la compétence et dynamiques d'ajustement*. Toulouse. LIRHE – Université Toulouse.

POPKEWITZ Th.S. (1994). *Sociología política de las reformas educativas*. Madrid. Morata.

PUELLES M. (1986) *Educación e ideología en la España contemporánea*. Barcelona. Labor.

RAMIREZ F.O., BOLI J. (1999) La construcción política de la escolarización de masas: sus orígenes europeos e institucionalización de masas. En Enguita M.F. (ed) *Sociología de la educación* (pp. 297-314). Ed. Ariel S.A. Barcelona